

Megjelenik hetenkint háromszor u. m.
kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt. o. 6.
Félévre	6 " " "
Évnyegyedre	3 " " "
Egy órára	1 " " "

Szerkesztői szállás:

belső szónokta 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

50 hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr.
2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés
után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
Hassenstein és Vogliernál (Neuer-
Markt 11 szám.)

Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyilttéri cikkek

sora után 20 kr. előlag beküldése mellett
a szerkesztőséghez czímzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál
kezeltek.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY”

1869. II-dik félévi folyamára.

Egy évre	12 forint o. ért.
Félévre	6 " " "
Évnyegyedre	3 " " "
Egy órára	1 " " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Az előfizetési összegek beküldésénél **postai utalványt** kérünk használni, mely **jutányosabb** és kevesebb fáradsággal jár a pecsét alatti küldésnél; így például: 3 frtért 18 krt kell fizetni a feladásnál és 3 krt itt az átvevésnél, holott a **postai utalványra 1 darab 10 kros bélyeg ráragasztásával minden ki van fizetve.**

Stein János,

a „K. Közlöny” kiadója.

Eredeti távsürgöny.

Feladatott Pesten július 6-án d. e. 11 ó. 15 p.
Érkezett Kolozsvárra július 7 én 8 ó. 40 p. reggel.

A birói hatalom gyakorlásáról szóló miniszteriális törvényjavaslat 47 szótöbbséggel elfogadtatott.

Pest, július 4. 1869.

(B.) A birói hatalom mikénti gyakorlásáról szóló törvényjavaslat feletti általános vita tegnap be is fejeztethetett volna, s csak a szavazás maradt volna holnapra, ha egy közbejött esemény oly ingerültségbe nem hozza a ház tagjait jobbról úgy, mint balról. Ennek következtében lehetetlenné válván a felmerült incidens kérdést megoldani, az elnök kénytelen volt az ülést feloszlatni.

Nem lehet menteni sem a bal-, sem a jobboldali tagok magatartását, a midőn sokan sem az elnök szavára, sem csemetyűjére nem hallgatván, szembekiabálásokkal akarták volna a közbejött kérdést megoldani.

A tényállás következő: Miután mindazon tagok, kik magokat a szólásra felirattak volt és szólni óhajtottak, elmondták mondandójukat, az elnök felszólította a ház tagjait: akar-e még valaki a tárgyhoz szólni; de senki sem jelentkezett, mire az elnök a tárgy feletti vitát befejezettnek nyilvánította, s felszólította az előadót, hogy ha akar, éljen jogával, s mint utolsó, szóljon a szövegen levő tárgyhoz. Azonban az igazságügy-miniszter, kinek a házszabályok értelmében, még az előadó után is lehetett volna szólni, a kérdés feltétele előtt azon jogával élni kívánván, szót kért, és szólott, még pedig alaposon, őszintén; de a baloldal emberei, kik magokat a szabad szólás védői gyanánt szeretik feltüntetni, zokon vették a miniszter találó replikáit, s folyvást kibekiabáltak.

Vukovics Sebő képviselő, ki bár a tárgy érdeméhez általában nem szólott, jogosítva érezte magát és szükségesnek tartotta szót kérni. Miután azonban az elnöki kijelentés folytán az általános vita be volt fejezve, e czím alatt Vukovicsot a szó nem illethette meg; az elnök tehát kérdést tett, vajjon személyes kérdésben akar-e szólni. Vukovics e czím alatt is elfogadván a szót, beszélni kezdett, de az elnök beszéde kezdetén úgy látván, hogy a tárgyhoz magához akar szólni, megintette a szónokot, s ezután valahányszor szólni kívánt, félbeszakított, míg végre oly általánossá lett az ingerültség, hogy az elnök kénytelen volt az ülést feloszlatni.

Tagadhatatlanul menthetetlen, bármely párt részéről jön azon eljárás, hogy kiabálásokkal akarnak némelyek pressiót gyakorolni az elnökre és szónokokra, s valóban óhajtható volna, miszerint ily jelenetek ne ismétlődjenek, mert ezek bizonyára nem emelik a magyar parlament tekintélyét sem a nép, sem a külföld előtt.

Ha azt kérdené valaki, melyik párt járt el correct módon. Határozottan azt felelem: egyik sem. U. i. az elnök és a Deák-párt azon elve, hogy miután a ház tagjai közül

többé senki sem jelentkezett szólásra, s miután az elnök kimondta, hogy csak az előadónak van joga a szólásra, Vukovicsnak csak személyes kérdésben lehet vala szólnia, teljesen correct a házszabályok szerint.

Ellenben helytelen volt azok eljárása, kik lekiabálással akarták Vukovicsot elhallgattatni.

A baloldal eljárása azonban elvben sem volt correct, a midőn azon stadiumban, a melyben a vitaközös állott, a tárgyhoz való szólhatási jogot követelt egyik tagjának.

De továbbá nem volt helyen az sem, hogy Vukovics, ki a tárgy feletti vitában nem is vett részt, s a kinek nevét meg sem említette beszédében a miniszter, személyes sértésért kérjen szót.

Meg kell azonban vallani, hogy ilyenmő praecedens történt pár napok előtt, a midőn Schwarz Gyula képviselő a Deák-pártot illette vádakkal, akkor a Deák-párt egy tagja, mint ilyen, személyes kérdésben kért szót, s azt nekik az elnök megadta. Azonban ily praecedenseket kötelező erejű szabályokká emelni akarni, alaptalan követelés.

De nem volt correct a baloldal eljárása e részben sem; mert kiabálással akarta kicsikarni a szólhatási jogot Vukovics képviselő részére.

Különbömben mindkét párt izgatottságát abból véljük megmagyarázhatni, hogy a Deák-párt egyes tagjai nem ok nélkül méltatlankodhattak a miatt, hogy a baloldal nem is annyira meddő vitákkal, mint inkább üres dictiókkal szándékosan késlelteti a tárgyalás alatti ügy megoldását, Némelyeket a pártból az is izgathatta, s talán szintén nem ok nélkül, hogy az ellenzék szónokai folyvást a recriminatio terén mozogtak, még azután is, miután a Deák-párt szónokai szavukról lemondván, a küzdterről léleptek.

Az ellenzék pedig izgatott kedély állapotba az igazságügyi miniszter beszéde hozta, mely elég őszinte és találó volt arra, hogy azon baloldali urak izgatottságát fokozza, kik jogosítva érzik magokat a miniszteriumot s a Deák-pártot honarútlással, justice-mordal stb. vádolni; de azonnal feljajdulnak, ha más valaki hasonlóan élve a szólászsabadság jogával, elevenökre tappint, s érveket mutatja meg: hogy e párt bár a haladás zászlóját lobogtatja kezében, valósággal retrograd elvek mellett küzd.

Holnap talán bevégeződik ez intermezzo is, s ha pár nappal később is, de talán még ez ülésszak alatt megteszi a ház a reformok terén az első lépést, az ellenzék minden erőfeszítése daczára.

E napon a tárgyhoz többen szólottak, s azok közt Binder erdélyi szász képviselő is az ellenzék mellett. E szerint, a mint már említettem, az ó-szások a baloddallal szavaznak, míg az ifju szász párt a Deák-párt hive marad. Vagyis világosabban szólva, a Bach-Schmerling korszakából ösmereves buroaucrata szász párt a baloddallal a miniszterium ellen szavaz. Sapienti satis.

Pest, július 5. 1869.

(r. l.) Kilátásaink — országgyűlési dolgainkban — a jövő napokra nézve kitűnők!

Az ellenzék, kitűzött programjához hiven, épen úgy szándékozik húzni-balasztani az igazságügyminiszteri előterjesztvények részletes tárgyalását, a mint késleltette az általános befejezését.

Épen most állapította meg az alkalommal teendő módosítványok szerkezetét.

Ezek száma nem kevesebb, mint 30, — szóval: harmincz — melyhez egy pár, meglehet, még ráadás gyanánt fog jönni.

Hát a szélsőbal módosítványai és a tömérédek — eddig ismeretlen — indítvány, melyekkel előlépni készülnek!...

Ezek a kilátások.

Csak a szélsőbal szónokainak utóbbi napokban tartott beszédeit kell figyelemmel átlapoznunk, hogy lássuk, mit várhatunk a közel jövőben.

Példátlán szöszaporitással bocsátkoznak különböző elemzésekre és vetélkedve igyekeznek egymást extravagantiákban föllümlülni.

Többi között Csiky kibetűzte a XVII-dik századbeli törv.-cikkekből, mikép a kormánynak joga sincs az igazságszolgáltatásra vonatkozólag törv.-javaslatokat előterjeszteni.

Ezen urak leginkább csak önmagoknak, vagy legfőkébb választóiknak beszélnek, mert a képviselőházban senki sem hallgat rájuk, még saját párt-

juk sem. A képviselők padjai üresen ásitóznak, — a karzatokon itt-ott egy-egy vidéki hallgató unatkozik, — a hírlapírók emelvényén legfőkébb egy-két journalista guggol, hogy kartársaikat a történetről értesíthessék. A szónokok mindemellett nyugodtan beszélnek, s már nem is palástolják céljukat, a mely a tanácskozássok késleltetéséből áll.

E terv ellenében kell, természetesen, a jobboldalnak is intézkednie és ezen intézkedés iránt már történt megállapodás, mert azt hallottuk, hogy a képviselőház máától kezdve naponként három ülést tartand, — t. i. reggel, délután, este. Ekkor aztán beszélhetnek a balok a mennyi nekik tetszik. Ha pedig még több munkaidőre volna szükség, akkor meglehet, mikép a képviselőház permanensnek nyilvánítandja magát s mindaddig nem megy szét, míg a napirenden levő törvényjavaslatok tárgyalását be nem fejezi.

Az ellenzéknek nagy zajt ütnek azon — nem tudom honnan szedett — hírrel, hogy Deák indítványa, melyet a jobboldal tanácskozmányában tőn, és a melynek értelmében kész a baloldalnak azon eredményt adni, hogy a bírák ne kizárólag a miniszterium által neveztessek ki, hanem az állambírószág által hozassanak javaslataba, szakadást idézett volna elő a párt kebelében, — határozottan meghazudtolhatom.

Emelkedtek ugyan a konferencián hangok az indítvány ellen, — mely körülmény legfényesebb tanubizonyossága annak, miszerint nem áll az, mit az ellenzék a jobboldalra fog, hogy tudniillik ennek tagjai föltétlenül hajtának tédret-fejet főnöküknek — elvileg azonban az egész jobboldal csatlakozott Deák javaslatához, míg a részletek iránt tegnap tartott tanácskozmányt, de ennek folyamáról még semmi sem szivárgott ki.

Az ifju szász párt közlönyének nyilatkozata az ujrászervezés hatásáról, eredményéről.

© Most, midőn a királyföldi törvényhatóságok ujrászervezése, az „ó-szász” párt és szövetségesei, az önmagukat kiegészített, de valahára szerencsésen le is élt communitások ezifra de képtelen tiltakozásai daczára nemokára megkezdődik: érdekes egy pillantást vetni e politikai ellenfeleink, az elsárgult papirtekercesek és rendi lim-lomok e konok öreinek taktikájára.

A rendszeres, folytonos támadások — írja a „Sieb. Blätt.” (53. sz.) — azon felfogásból indulnak ki, hogy valamin az esősepp idővel átlukgatja a legkeményebb követ is: úgy a magy. kormány ellen intézett szakadatlan izgatásoknak is sikerülend a jelen kormányrendszerrel megelégedett s anyagi viszonyainak javulását is ettől váró szász népiséget az „ó-szász” tendenciák részére vonni. De ha a jó urak rendszeresen izgatnak is, taktikájukban nincs logica, okok helyett pusztá állításokkal és nagy hangzású szövegekkel övedzik körül magukat.

Avagy nem nevesége, midőn a „Sieb. deut. Wbltt.” így kiált fel: „A Sachsenland des-organisatiojára célzó munkálatok, az új szabálypontok” alapján haladnak előre; ha e mit be lesz fejezve, Lónyay megköszönheti Wenckheimnak, ha ezután a Sachsenlandot illetőleg is nem kell növekedő adóhátrálékot följegyeznie.”

Mi köze van ennek az ujrászervezéshez — kérdi a „Sieb. Blätt.” Talán a községi élet eddigi állapota eredményezte a Királyföldön az adók pontos befizetését?! Bizonytal nem, hanem a népiség rendszerető szelleme és kötelességérzete, ha rébbe lenne abban a hatóságoknak is — ez továbbra sem fog hiányzani.

A „desorganisatio” bekövetkezését a „Wbltt.” tehát semmivel sem bizonyítja; lehet azonban, hogy a tiltakozási lázban sülődők csak az új rendezés létesülésére várnak, hogy akkor adómegtagadásban nyilvánuló passiv ellenállást hirdessenek a Királyföld falvainak és városainak, s ha ekkor a népiség lépne menne, ez lenne annak bizonyítéka, hogy Wenckheim az oka, miért nem folynak be az adók pontosan Lónyay erszényébe.

A „Sieb. Blätt.” — vele mi is — reméli, hogy a népboldogító „ó-szások” nem fognak ennyire menni; mert ha tennék is, ennek a nép józanságánál fogva, csak annyi eredménye lenne, mint ha valaki rá csap a víz felszínére.

Az „ó-szások” — így folytatja a „Sieb. Blätt.” — gyakran dicekedtek a szabadelvűségükkel, midőn a magyar kormánnyal ellenkeztek; mindig azt kiabálták: a miniszterium el-

nyomja, szolgaságra taszítja a szabad férfiakat; ma mégis azt írják, hogy a választók összeírása alapján, kevés kivétellel, a szegényebb néposztály jut nagy befolyáshoz. Így tűnik ki, e feljajdulás által a szabadelvűség lóhába!

Sajnálkozunk, hogy a szegényebb polgárság is befolyást nyer! Tehát, szerintök, csak az lelkesül népe és szülőhelye jóléteért, ki bizonyos nagyobb jóvedelemmel bír! Miért nem készítik el a „bazafiség” ilyszertü scáláját, ez hozzájuk méltó munka lenne? A miniszter szabályrendelete a szegényebb néposztályt sem akarta a közügyekre való befolyástól elzárni, — ezek a jó urak, tekintettel az önmagukat kiegészítő communitások oligarcha uralmára — ezután is csak a nép kisebbség részét engednék a jogokban részesülni, a nép tömegét ezután is jár-szalagra kötnek. Tehát ki a szabadelvű: ti, vagy az általatok rágalmozott miniszter?

A „Sieb. Blätt.” visszautasítván az „ó-szász” töredék elleneköz állításait — kimondja, hogy az új szabályozás legkevésbé sem nyomasztó a polgárokra és földészekre, sőt a községek legnagyobb része örül a korszerű új szervezethez, és még ott hol mindenféle eszközökkel izgatnak ellene, sem fogja ellenszenv és ellenkezés gátolni a szabályozást.

Az adót, ép úgy mint eddig, be fogják fizetni; a közigazgatás pontosabb lesz a mostaninál, s a községi ügyek sem fognak rosszabbul kezeltetni. Valahára a Királyföldnek is lesz való-ságos képviselője, a fejeskedő fizkók elhullanak, de a „Wbltt.” azután is lármázni fog, ha mindjárt jóslataival egyről egyig kudarcot is valland.

Ha az „ifju szász” párt közlönyének eme nyilatkozatát fontolóra vesszük, hármas tanulságot leltünk benne:

egyik, hogy az „ó-szások” csupán saját, önző érdekeik oltalmára pergetik a riadót, mely azonban a királyföldi népség nagy többségénél süket fülekre talál;

másik, hogy a liberális álczat is elejték az „ó-szász” urak, midőn a nép alsóbb osztályainak befolyásra juttatása miatt siránkoznak, s így a magyar kormány ellen, hatalmaskodása ürügye alatt emelt vádjaik, épp a szabadelvűség próbakövének válnak hamuvá;

végre, hogy az új szabályozás még a felizgatott töredéknél sem találand ellenszenvre, — tehát a népiség ösztönszerűleg, egyetemesen várja attól sorsának jobbra fordulását, miért is bizalommal tekint a deákpárti kormány intézkedéseinek életbeléptetésére.

Deák Ferencz beszéde

a képviselőház július 1-én tartott ülésében.

T. ház! Tudjuk és érezzük mindnyájan, hogy belrendeztünk minden ágaiban sok a hiba, mit javítani kell, sok a lényeges hiány, mit pótolni szükséges. Nehéz munka vár reánk, s e munka nem balasztható, mert minden halasztás az ország kárára van. Eltérők lehetnek a vélemények arra nézve, hogy a közigazgatás melyik ágát tárgyaljuk legelőbb, hol hozzuk be leginkább és minde-nekelőtt a szükséges javításokat: az átalakítást. Erről egyik is, másik is számos adatokat hozhat fel; valamennyi fontos, a közigazgatás minden ágában volnának teendő, és pedig sürgősen szükséges teendő; — de valamennyit egyszerre nem tárgyalhatjuk, és én azt hiszem, hogy valamennyi közt mindenkéltől az igazságszolgáltatás átalakítását, javítását, rendezését, ha felveszszük, akkor cselekszünk leginkább a nemzet érdekében; mert a közigazgatás minden ágai közt épen az igazságszolgáltatás van a legzilálabb állapotban. Büntető-törvénykönyvünk nincs, büntető törvényeink nagy-részt csak gyakorlatilag állanak, polgári codexünk nincs, csak ideiglenes törvények alatt élünk; számos egyes törvények hiányzanak; bíróságaink rendezése az előbbi korból maradt és a czelnak most még nem felel. Nem szükség előhoznom eseteket támogatására annak, hogy ezen állapota az igazságszolgáltatásnak csakugyan helytelen, és mondhatom zilált. Mások előhoztak ugyan még több esetet, de én ezt azért tartom fölöslegesnek, mert meg-vagyok győződve, hogy minden ember tudja, minden ember éri.

Az államéletnek legaggasztóbb körjele a zilált igazságszolgáltatás; és a mely állam nem tud, vagy nem akar úgy intézkedni, hogy mindenkinek, a ki vagyonára, vagy személyére nézve a törvény oltalmát keresi, a birói hatalom törvényszerűen, pontosan és gyorsan szolgáltatasson igazságot, azon állam ne számítson belső fejlődésre, ne számítson

mások előtti hitelének szilárdítására a polgárok biztosságát megerősítésére. (Helyeslés.)

Az igazságszolgáltatás rendezése tehát a nagyon sok, a nagyon szükséges tárgyak közt, véleményem szerint, első és legfontosabb.

Ime előttünk fekszik az e részben a miniszterium részéről beadott törv.-javaslat a bíróságok alakításáról. E törv.-javaslatot én részletes tárgyalás alapjául elfogadom, mert osztom annak fölveit, osztom azon nézetet, hogy a közigazgatást az igazságszolgáltatástól el kell választani.

Osztom azon fölvet, hogy a bíróságok alakítása a Felsőháznak a királynak kinevezése által történjék. (Helyeslés.) A bírói hatalom nagyhatalom, véglegesen határoz a polgárok vagyona és személye fölött; épen azért, mert nagyhatalom, szükséges, hogy a honpolgárai mind törvényben, mind a bírák személyében garanciát találjanak. A törvény meghatározhatja azon kelleket, melyek a bírákban szükségesek; körvonalozhatja a képességet és annak bizonyítékait; gondoskodhatik a bírák függetlenségéről. De mindezeknek csak a gyakorlati alkalmazás ad életet, különben papirosan maradnak.

Azért nagyon fontos azon kérdés, hogy ki alakítsa a bíróságokat? Előttünk két mód fekszik: vagy választás, vagy kinevezés. A választás eddig századokon keresztül némely bíróságokra nézve gyakorlatban volt; a kinevezés most a miniszteri előterjesztésben van indítványozva, s e két mód közül kell elvileg választani. Akár így neveztek ki a bírák, akár úgy választottak: tévedések, csalódások mindig lesznek, azokat elkerülni lehetetlen, s így arra kell törekednünk, hogy minél kevésbé legyen valószínű az ily tévedés és csalódás, és azok kezébe kell letennünk a bíróságok alakítását, a ki, vagy a kik több reményt nyújtanak, hogy megválasztásában, vagy kizemelésében a bírói tagoknak észszerűbben tudnak eljárni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Vegyünk tekintetbe az eddig gyakorlatban volt választási módot. Azt mondják sokan, hogy először is a választásoknál a választó testületek jobban ismerhetik a tagokat.

Könnyebben megválasztják, mint a miniszter, a ki nagy részét személyesen nem ismeri, — s így több biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy alkalmas egyéneket fognak választani, kivált miután a főkélek: a szakképzettség, törvény által is ki van mondva. Kimondhatja a törvény a szakképzettség bizonyítékait és kimondhatja, hogy csak ily embert lehet kinevezni; azonban ismerem, fájdalom, nem kevés embert, a ki még azt is be tudja bizonyítani, hogy az ügyvédi vizsgát letette; de én lelkemből mondom, még sem merném jó lélekkel a bírói hatalmat kezébe adni, épen a szakképzettség hiánya miatt. Az mondatott, hogy a megye, vagy a törvényhatóságok a keblükben lakókat jobban ismerik, mint a miniszter és jobban választhatnak. Nem vitatom az ellenkezőt, ámbár ez sokszor nem így áll; hanem az a kérdés, hogy azon választók mindig a maguk lábán járnak-e? (Helyeslés jobbról, ellenmondás balról.)

Ha mi föltennők és bizonyossággal számíthatnánk arra, hogy azon, nem tudom hány 100 ember mind a legjobb belátása és meggyőződése szerint választja a bírót, nem sokat aggódnám a választáson sem; valamint ha a másik fél teljesen meg volna győződve, hogy a miniszter — nem a személy, hanem a hivatal — most és jövőben mindig a legjobb választásokat igyekszik tenni: bizonyosan az sem támadná meg a kinevezést úgy a mint azt most megtámadja.

De a választásoknál egy néhány ember vezeti sokszor a választókat; bizonyos vagyok benne, hogy egy megye nagy számu választói szintén nem ismerik az egyéneket, hanem más szava után indulnak, és sokszor oly ember szava után, a kinek érdekében van, a maga részére is oly bíróságot választani, a milyennek én nem örömet tenném le a bírói hatalmat kezébe. Igaz, hogy tévedhet a miniszter is, rozkaratot is lehet feltenni, de az a kérdés, hogy melyiknél van nagyobb valószínűség a hiba elkövetésére, melyiknek van több érdeke alkalmatlan bírakat választani.

A választásoknál a mult idők tapasztalataira hivatkozom; az egyik nagy úr, a kinek sok urbéri pere van, nem kimélt semmi költséget, megválasztatta magának a szolgabíró, megválasztotta a törvényszéki tagokat; a hol pedig a községeknek voltak urbéri pere, ott a községek törekedtek arra, hogy oly bírót kapjanak, a ki rájuk nézve kedvezőleg ítél.

A miniszternél ezen motívumok a polgári perekre nézve nem léteznek (ellenmondás balról), mert a bíróság, midőn állandóul, elmozdíthatlanul kinevezetik, felette a miniszterium elmozdíthatlanul nem rendelkezik. És mi érdeke van a miniszternek roz bíróságot alakítani? azért, hogy majd egy, nem tudom micsoda nem létező esetben azon bíróságok úgy ítéljenek, mint ő szeretné, hogy ítéljenek, míg a miniszternek nemcsak felelősségében, hanem becsületében is fekszik, hogy a bíróságokat lehető legjobban alakítsa, a mi a választóknál nem igen fontos kérdés. (Helyeslés jobbról; halljuk!)

Azt mondják, hogy a választás több garanciát nyújt, mind az egyéni, mind az alkotmányos szabadságra nézve, mint a kinevezés.

nek peres tárgyakban. A perek vagy bűnvádiak, melyek mindig a személyre vonatkoznak, vagy magánjogiak, a melyek legnagyobb részt a vagyont érintik.

Tegyük fel az esetet, hogy a miniszter akár politikai torzalkodásból, pártérdekből és isten tudja miből valakit üldözöbe venne, és a bíróságok, melyeket a miniszter nevez ki, rozsol itélnének, igen, de én remélem, hogy a bűnvádi eljárásban esküdtek fognak ítélni, azok pedig ezen törvény rendelkezései alá nem tartoznak, mert azok nem fognak kinevezett bírák lenni.

Melyik az az eset, a melyben leginkább lehetne tá a kormánynak és a miniszternek elnyomó hatalmától tartani?

Tapasztalás szerint a politikai bűntettek azok.

Ezekre nézve én azon véleményben vagyok, miként a központi bizottság jelentése végpontjában ki van fejezve, hogy alakítsák a politikai bűntettek, vétségek elítélésére egy állami bíróság, melynek fele részét az országgyűlés, másik felet a Felsőháza nevezze ki. És ezek magok közül választásnak elnököt.

E törv.-javaslat beadását várom és remélem a miniszteriumtól, és akkor a politikai bűntettek felett ismét nem fog ítélni az a bíróság, mely a miniszterium befolyása alatt áll.

A magánjogi ügyekben pedig azon embernek, a ki a választásokra nagy befolyással bír, nexusánál, vagy vagyonánál fogva lehet érdekében, hogy oly bíróság alakítsák, vagy oly bírói személy foglalja el a bírói széket, ki az ő érdekében itél. De a miniszternek ilyen érdeke nincs; mondhatna valaki: a miniszternek is lehet pere, de ez egy személy, amott pedig sok száz ember lehet, ki a választásokra befolyást gyakorol. Én tehát azon állítás valószínűségét látom be, hogy a választás sokkal több, vagy csak annyi biztosítékot is adna az igazságszolgáltatásra nézve egyéneknek, mint a kinevezés.

Azt mondják továbbá, hogy a választás alkotmányos biztosíték. Nem tudom, miért és hogy? hiszen az eddigi rendszer mellett ez alsó bíróságok egy részét választás útján töltötték be, de a felsőbb bírakat nem választották. Mit használ azon biztosíték, mit az első bíróság nyújt, ha a felső bíróságok kinevezésétől függenek, melyekről azt tesz föl, hogy mint kinevezett nem fogja az egyes ember szabadságát, vagy az alkotmányos szabadságot védelmezni, hanem az ellen tör. Hiszen az első bíróságok itéletét a felső bíróság dönti el végleg. Én ebben sem látok alkotmányos biztosítékot. Azt mondák többen, hogy ez a megyék joga. Bocsanatot kérek, vegyünk csak kissé fontolóra, mit tesz a megyék, a törvényhatóságok joga. Az első bíróságok alakítása, választása, nem csak a megyéket, hanem a megyékben foglalt, és azok alatt álló egyes községeket is illette; ám ez tisztán privilegialis joga a megyéknek és a törvény is rendelkezik ezen választásról. De kérdem: úgy-e mint valamely különös jogáról az állam irányában? Nem; a megyék nincsenek koordinálva az állammal, hanem az állam alatt állanak. A megyék részei az összes kormányzati rendszernek és bírnak autonómiával. Ezen autonómiát szeretem és óhajtom fenntartani, a mennyiben az alkotmányos élettel és parlamentarizmussal összeférhet. Nem csak a megyéknek, hanem a községeknek is óhajtom ezen autonómiából azt, e mi észszerű, a mit elbírnak és a mi a rendszerbe beleillik. (Helyeslés jobbról; zaj a baloldalon.) De ezen autonómiához elválaszthatlanul e választási elv a bíróságokra nézve átalában nem tartozik. Azon időben, midőn ezen választási törvények támadtak és még a mi korunkban is, mi volt a pörök száma a mostanihoz képest? egy nagy megyében, például azon megyében, melyet legjobban ismerem. Zalamegyében 100 négyezer mérföldnyi területen 280,000 lakos közt a törvényszék, mely legtöbbször felelősségi, s némely pörökben első bíróságot gyakorolt, minden évnegyedben egyszer ült össze két hétig s ez alatt végezte a pereket, tehát minden évben 8 hét alatt. Lehetséges volna e ez hazánkban most, miután az ipar és kereskedelem forgalma élénk mozgalmával megsaporodtak a pörök és azok elintézése nagyobb apparatust igényel?

Azon időben nem volt felelős kormány, kevés bizalommal voltak iránta az emberek és mindinkább igyekeztek annak tulkapásai ellen védelmezni magokat. Jogról tehát az állammal ellenében szó nem lehet. (Helyeslés.) Van joga és hatalma a megyének szemben az egyes polgárokkal; van joga és hatalma a kormányynyal szemben, s oly jog és hatalom ez, melyet a kormányynak a megyétől elvenni nem lehet. De jogot és hatalmat emlegetni magának az állammal irányában lehetetlen. (Helyeslés.) Ha azt mondják, hogy megfosztjuk a megyét jogától, akkor kérdem: mi vagyunk-e azok, a kik ilyet kezdenek? és kérdem, vajjon nem volt e sokkal mélyebben gyökerező lényesebb joga a megyének az, hogy a törvényhozásba követeket küldtön s azoknak utasítást adott? ki szüntette meg ezen jogot? a 48-diki törvények, miért? mert az ország érdekében, a szabadság érdekében megszüntetni jónak találták. (Helyeslés a jobboldalon.)

Midőn bíróságok alakításáról szólnak, én csak egy tekintetet ismerem, legalább egy főtekinetet,

melyet semminek alá nem lehet rendelni. És ez az igazságszolgáltatás érdeke.

Ha valaki azt mondja, hogy nekem nem kell a kinevezés, hanem a választás, mert azt az igazságszolgáltatás érdekében jobbnak tartom, igen természetesen meghajlok ebbeli joga előtt, mely szerint véleményét kimondja; de ha valaki jogot emleget, s azt mondja, hogy a megyét jogától foszszuk meg, helyesnek el nem ismerem. (Helyeslés jobbról.) A megyei autómia igen fontos és fontos a községi autómia is, de ezen autómia oly dolgokra ki nem terjedhet, melyek a status érdekében ellenkeznek. Mi pedig a status érdekében el-lenkezőnek tartjuk a választást; igen természetes tehát, hogy az autonómiát oda kiterjedjék nem ismerjük el.

Sokat, igen sokat kellene szólanom, ha egyes ellenvetések czáfolatába bocsátkoznám. Tudnék egykire másira hosszabban is felelni, de valóban sem a t. ház, sem az ország nem nyerne vele annyit, mint a mennyit nyer azon idővel, melyet meggazdálkodtunk azáltal, ha a czáfolatokat mellőzzük. (Igaz! igaz!)

Csak azt említem még, hogy a külföld példájára történt hivatkozás minden oldalról.

Erre általában megjegyzem, hogy a külföld példáját mindig ovatosan kell használni és követni, mert minden egyes állammak saját viszonyai vannak és annyira különbözik más államokétól, (Helyeslés a balon.) hogy azok teljesen soha sem ille- nek össze. Különösen hivatkozás történt Svájcra és Amerikára. Én azonban képtelen vagyok megjegyezni, hogy Svájc és Amerika foederatív államok, és hogy ott minden egyes állam bir egy nemével a foederatív állam jogainak. Magyarországon pedig a megyék nem olyan viszonyban állnak az egészhez, mint a hogy állanak akár Amerikában, akár Svájcban az egyes statusok az összes államhoz. (Halljuk!)

A mi pedig Angliát illeti, én mindazon szép dolgokra, melyek Angliára nézve felhóztak, csak egyet jegyzek meg, azt t. i., hogy éppen Angliában minden bíró kinevezetik és nem választatik.

Vannak, kik bizonyos módosításokat óhajtanak a kinevezésre nézve, és e részben némely korlátokat akarnak szabni. De én ezt részemről nem tartom a tanácskozás jelen stadiumába valónak. Mert ha valaki akarja ugyan kineveztetni a bírakat, hanem övszerekl szolgál bizonyos szabályokat akar kikötöni, melyek szerint a bírák kinevezése történjék, akkor az olyannak ebbeli javaslati részletekre való, különösen oda, hol a kinevezésről van szó: a harmadik szakaszba.

Egyet jegyzek csak meg. (Halljuk!) Azon theoreticus okokodásra és állításra vonatkozólag, hogy az igazságszolgáltatás elválasztása a közigazgatástól történt az abszolutizmus és történt a szabadság rovására, vagy is inkább, az ellen intézve történt. Ezen állítást én nem tudom érteni, mert hiszen éppen az abszolutizmusnak nincs semmi szük- sége a bíróságokat elválasztani a közigazgatástól, miután az abszol hatalom a közigazgatási tisztviselők fölött éppen úgy rendelkezik, sőt még könnyebben, mint a bíróságok fölött, tehát nem az abszolutizmus érdekében, nem is a szabadság érdekében, hanem az igazságszolgáltatás érdekében történt az elválasztás, (Ugy van! jobbról.) és mi is azért akarjuk azt elválasztani, mert az igazság érdeke azt kívánja.

En az igazságszolgáltatásnak elválasztását a közigazgatástól mindig úgy értelmezem és azt másként értelmezni nem is lehet, mint úgy, hogy a politikai közigazgatás és annak tisztviselői külön álljanak és a bírói hivatalok ismét külön álljanak. (Helyeslés jobbról.)

Hisz-e valaki, hogy ezen állapot, mely eddig fennvolt, t. i., hogy a megyei közigazgatásnak legfontosabb tisztviselői most, midőn a közigazgatási teendők egész képességgel, egész időt, egész munkásságot igénybe vesznek, egyszersmind lehessenek több rendbeli pereknek rendes törvényes bírái? Ezt a kettőt megégyeztetni nem lehet. (Ugy van! jobbról.)

Azt hozzák fel, hogy hiszen módnak kell lenni, mely szerint lehessen a tisztviselőknek helytelen eljárása ellen keresetet indítani a bírónál. Meglehet, hogy a ház ezen nézetben fog lenni, de ennek elhatározása a megyék és városok rendezéséhez tartozik. Különben, ha azon bíró itéletet hozott is, el van választva ez esetben is a bíraskodás az igazságszolgáltatástól, mert ő ott mint bíró fungál és itéletet hoz azon tisztviselő ellen, a ki ellen per indított. Kérdés tehát: balaszszuk el akkora, midőn a megyereodezésről leendő szó, érttem azon kérdést is: vajjon kell-e és mily joggal bírnia a bírónak a közigazgatási tisztviselő ellen. Jelenleg a bírói hatalom gyakorlatáról levő szó, amarról még szólni időelőtti.

A mi pedig, mint fönebb említém, a módosítást illeti, hogy a kinevezés hogyan történjék, arról a részletes tárgyalásnál sok eszme merülhet fel, magam is óhajtok egyet, különösen óhajtanám azt kimondani, (Halljuk! balról.) hogy mindazokra nézve, kik bírói hivatalra konkurálnak, vagy ajánlatnak, azon állambíróság, melynek szervezetét várom én részemről a miniszteriumtól, azon állambíróság mondom, adjon véleményét, és igen természetesen, hogy azon állambíróságnak joga lesz felzö-

lítani a törvényhatóságokat és másokat is véleményadására. (Helyeslés a jobboldalon.) Azt mondják, hogy a denunciations tetemes serege fog akkor előállani. De én, t. ház, alig tudok több alaptalan és gonosz denunciations, mint minő a választásoknál előfordult. (Ugy van! jobbról.) Régi megyei praxisom van; tudom, hogy még akkor is, midőn igazán a józan, biggadt értelmiség vezette a választásokat, millió volt száma a denunciationsoknak egyik és másik ellen is, (Ugy van! jobbról.) denunciationsoknak, melyek szerint ez ilyen, meg olyan ember, ezt meg azt tette. (Helyeslés jobbról és felkiáltások a balon: Igen, de ez nyilvánosan történt. Halljuk! Halljuk! Elnök cseget.)

Ezt tehát nem kerültük el a választásoknál sem és nézetem szerint mégis inkább föl lehet tenni, hogy a miniszterium — kivált ha az állambíróság véleményét is meghallgatja — könnyebben jöhet ez alaptalan denunciations kiforrására, és így az alkalmas embereket inkább fogja tudni kizem- melni, mint ez a választásnál lehetséges, a hol az alaptalan gyansításokat alig fogjuk tudni valaha megszüntetni. (Helyes.) De nem akarok hosszas lenni. (Halljuk! Halljuk!) Főrszei ezen törvénynek oly elveket mondanak ki, melyeket én az igazságszolgáltatásra nézve lényegesen tartok. Kimondja ugyanis azon elvet, hogy a politikai közigazgatás az igazságszolgáltatástól elválasztatik; kimondja, hogy a bíró a Felsőháza nevezze ki; gondoskodik annak elmozdíthatlanságáról; gondoskodik arról, hogy a képesség és szakképzettség a törvényben kimondassék.

A mi a törvénynek részleteit illeti, azokat a részletes tárgyalásnál fogjuk vitálni, hanem alapelvei olyanok, melyek az én óhajtásomnak a bíróságok alakítására nézve teljesen megfelelők és a mért én azokat elfogadom.

Csak még egyet jegyzek meg. Valaki a függetlenség koozkatatását emlitette e házban, azért, mivel, ugymond, a bírót elmozdíthatja a miniszter, feljebb emelheti, praetereálhatja és büntetheti. De kérdem, vajjon ez nem történhet-e meg akkor is, ha a bíró választatik? Hiszen, ha választatik is a bíró, még sem lehet mondani, hogy büntett esetében a bírót nem lehet elmozdítatni. Akkor is a végrehajto hatalomnak kezében lesz a lehetőség, a bírót a felsőbb bíróságokhoz előléptetni, s annyi garancia sem lesz e tekintetben, a mit én óhajtok, hogy az állami bíróság véleménye is meghallgatassék, mert én az állami bíróság véleményadását nem csak az első, de a legfőbb bíróságokra is ki akarom terjeszteni. (Helyeslés a jobboldalon.)

De, a mint mondom, nem időzök tovább a tárgynál, hanem kijelentem, hogy a törvényjavaslatot s részletes tárgyalás alapjául elfogadom. (Hosszantartó éljenzés a jobboldalon, és felkiáltások: Szavazzunk!)

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése jul. 3-án.

Tárgyai: A bírói hatalom gyakorlásáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Eördögh Frigyes: Röviden kijelenti, hogy a miniszteri javaslat elfogadása szüksegtelen, sőt veszedelmes amputatio lenne a nemzet testén.

Csanády Sándor: Heves filippika után a kormány és többség ellen, nekirent a törv.-javaslatnak. A nemzet értelmiségének többsége — ugymond — nem osztja a jobboldal elveiben, még a főváros sem. Gorovet érte, kit Árvában kellett megválasztani. Aztán tízes hangon kérdi, kik a csendháborítók, a csendőbal-e, melyet annak mondanak, vagy azok, kik a nemzetet megfosztották jogaitól, végszegényedés felé sodorják, s most az alkotmányosság utolsó foszlányától is meg akarják fosztani, kik a bársonyszékeken ülnek. (Nagy zaj, derülttség jobbról; élénk helyeslés a szélsőbalon.) A jogtörő javaslatot nem fogadja el.

Almássy Sándor: Ugyancsak hevesen támadja meg a javaslatot és a kormányt. Felhozta, hogy a most újjászervezett legfőbb törvényszék és kir. tábla tagjai közt ismer olyat, ki évek óta gyanus hirben áll, ki egy per kiadásáért 400 frtot köteleztetett magának irásban. Vannak a miniszteriumban sikkasztók. Ő a bírakat választani kívánja, miért is nem fogadja el a javaslatot.

P. Szathmáry Károly: Annak daczára, hogy az aratás sürget, sőt a házban nemcsak az aratás, sőt, őszintén szólva, a cséplés is bekövetkezett, (Több hang jobbról: Bizony szalmát csépelnek; szalmát cséplés is.) — néhány szót kíván a tárgyhoz szólni. Ő a bírák választását kívánja; a javaslatot nem fogadja el. (Élénk helyeslés baloldalon.)

Németh Albert: Ugy találja, hogy arra kellene felelni, miért vitáznak itt hetek óta, okául azt mondaná, hogy ennek a szála Bécsben van, (Ohó! Balról: igenis Bécsben) mert ott kívánják a megye megsemmisítését, mivel ezen 52 bástyan tört meg mindig az abszolutizmus. Helyenként nagy derülttség közt válaszol többeknek. A törv.-javaslatot nem fogadja el.

Binder Mihály (a jobboldalról): Védi a helyhatóságokat, melyek mindig a reformtörvények örei voltak. Annál fogva azokat teljes önállóságukban kívánja fenntartani. Egyszersmind a baloldal tetszése közt indítványt ad be, hogy az 1868. XLIII. t.-cz. 8. és 10. §§. értelmében a szönyegen

lévő miniszteri javaslat a megyei és városi hatóságok rendezésekor tárgyalassék, aláírva: Binder Mihály, Leonhard Károly, Kapp Gusztáv, Wagner Frigyes, Rannicher Jakob, Graesser Frigyes, Simonis Ferencz, Theil István, Zweier Frigyes, Fillenbaum Ferencz.

Ez indítvány ki fog nyomtatni, s alkalmilag napirendre tűzetni.

Majoros István: Szemére veti az igazságtügyi miniszternek, hogy oly bírósági tagokat is nevezett ki, kik Haynau auditorai voltak. (Mozgás a balon, nagy izgatottság a jobboldalon.) A javaslat ellen szavaz.

Széll Kálmán, jegyző: Horváth Boldizsár! Horváth Boldizsár igazságügyi miniszter nagy hatás közt elmondott beszédét közölni fogjuk egész terjedelmében.

Vukovics Sebő: T. ház! Én személyes kérdésben akarok szólni (Közbeszólás jobbról: Nincs joga szólni! mások: halljuk az előadót. Általános izgatottság.)

Elnök: Vukovics képviselő ur, mint látom szót akar emelni; miután szabályaink szerint a tanácskozás bezárása után egyes képviselő többé szót nem emelhet (Felkiáltások balról; személyes kérdésben akar szólni!) elnöki jogomnál fogva bátor vagyok a t. képviselő urat felkérni, méltóztassék ez iránt nyilatkozni, miocoda ezimen akar beszélni, miután én miniszter urnak egész beszéde alatt a t. képviselő ur nevét említetteti nem hallottam. (Felkiáltások balról: Halljuk Vukovicsot. Jobbról: Nincs szava! Halljuk az előadót!)

Vukovics Sebő: Egy engem igen mélyen érintő személyes kérdésben kívánok szólni. (Felkiáltások jobbról: Nincs joga szólni! Halljuk az elnököt! Általános izgatottság; minden oldalról zajos felkiáltások.)

Elnök: Bátor vagyok a t. képviselő urat a házszabályok 128-ik §-ára hivatkozva felkérni, hogy miután, ismétlem, a miniszter ur egész beszéde alatt a képviselő ur nevét még említetteti sem hallottam. (Szenvédelyes felkiáltások balról: Személyes kérdésben akar szólni! Nem állhat el a szótól! Zajos kiáltások jobbról: Nincs szava! Halljuk az előadót!)

Vukovics Sebő: Az igazságügyi miniszter ur a ház asztalán levő t. javaslat tárgyalása alkalmával (Felkiáltások jobbról: Nincs szava szólni! Az izgatottság tetőpontra hág; Tisza Kálmán, Simonyi Lajos báró és Ivánka Imre a házszabályokkal kezökben szólni akarnak a házszabályokhoz. Felkiáltások jobbról: Halljuk az elnököt! Halljuk az előadót!)

Elnök: Én kénytelen leszek a házszabályoktól nyert azon joggal élni, ha netalán az előadót nem engedik szóhoz jutni, hogy az ülést felfüggeszsem. (Helyeslés jobbról. Izgatott felkiáltások balról: Az nem lehet! helyre! általános izgatottság.)

Tisza Kálmán: Én a házszabályokhoz akarok szólni. (Nagy zaj a jobbon.)

Mátyus Arisztid: Én is a házszabályokhoz akarok szólni. (Általános nagy zaj: Felkiáltások jobbról: Halljuk az előadót!)

Simonyi L. báró: A házszabályokhoz akarok szólni. (Nagy zaj. Elnök csenget. Ghyecy Kálmán felmegy az elnökhez.)

Elnök: Tisza Kálmán képviselő ur a házszabályokra hivatkozva akar szólni; ezt tőle meg nem tagadhatom. (Nagy zaj.)

Tisza Kálmán: T. ház! A házszabályokra hivatkozom, melyek rosszul lettek értelmezve. Jelesem tagadom, hogy a házszabályok azt tartalmazzák, hogy a miniszter beszéde e vitát valaha bezárhatná. A vita bezáratik az előadó beszéde által, a miniszter beszélhet az előtt vagy azután, de mindaddig, míg az előadó nem beszélt, beszélhet a miniszter s más is kinek tetszik.

Vukovich képviselőt még a tárgyhöz szólás is megilleti. (Zaj. Ellenmondások jobbról.) Vukovich képv. ur egyébiránt ez alkalommal személyes kérdésben kért szót, és nem tudom, hogy mielőtt nem mondta meg, hogy mit akar, hogyan lehessen a szót tőle megtagadni.

De továbbá még azt is kérdelem önöktől, hogy egy házszabályt tartanak-e a ház mind a két oldala számára vagy nem? (Felkiáltások jobbról: igen!) Ha egyet tartunk, akkor emlékeztetem önöket, hogy midőn Schwartz Gyula képv. ur a halálbüntetés iránt indítványt adott be, és azon indítvány nem tudom melyik pontja felett a t. jobboldal nevével törvén ki, ő ezt megróttá, akkor személyes kérdésben felszólt Jankovich képv. ur (Felkiáltások jobbról: személyesen meg volt nevezve!) de kinyilatkoztatott egész határozottan, hogy Jankovich képv. ur neve akkor ki nem mondandó senki által. Méltóztassék már most határozni, a házszabály először megadja a jogot, szólni magához a tárgyhöz (nem lehet!) Másodszor megadja a jogot személyes kérdésben felszólni, ha önként azt megtagadják, legalább bebizonyították, hogy a házszabályokat másképp alkalmazták a jobboldal, másképp a baloldal részére. (Zaj.)

Elnök: T. ház! Tartozom azon kijelentéssel az előttem szóló t. képviselő irányában, miszerint ő, mielőtt Horváth Boldizsár miniszter ur a szólással joggal élt volna, megkérdezte a házat, van-e még valaki, ki szólni kíván; azután a házszabályok 126. §-a értelmében kimondotta, hogy miután sen-

ki sincs többé följegyezve, a tanácskozás, a tagok részéről be van rekesztve és következik az előadó. Ennek következtében tehát, s hogy valaki még azután a tárgyhöz szólhasson, én részemről, épen a 126. §. értelmében meg nem engedhetem. A miniszterek szólhatnak mikor nekik tetszik, az ismét szabály. Szólhatnak az előadók előtt és után épen, mikor nekik tetszik. A mi az előzményre való hivatkozást illeti, nem tudom, mennyire lehet az kötelező és mennyire nem reám nézve. Azonban ha a t. ház ezen előzményre való hivatkozás után Vukovich képviselő urat a személyes ügyben kihallgatni kívánja, akkor, részemről, megengedem. (Zaj, felkiáltások: Nem lehet! Szavazzunk!)

Elnök: Bizva abban, hogy Vukovich képv. ur felszólalásában csupán oly dolgokat fog érinteni. (Roppant zaj balról: semmi feltétel; halljuk Vukovicsot! Jobbról: Nincs szava! Nagy zaj.)

Vukovich Sebő: Az általán igen t. (Felkiáltások balról: Nem halljuk!) igazságügyi miniszter ur mai igen lelkes beszédében szólván a ház asztalára tett javaslat jellemzéséről, azt méltóztatott mondani (zaj jobbról, halljuk! balról) hogy az ellenzék a tespedés, a pangás és maradás... (Szünni nem akaró zaj) Ez nem személyes kérdés! Nincs szava, nem halljuk! Nem szabad félbeszakítani: a balon. A jobboldal nagy része feláll és elhagyja a termet.)

Elnök: Megbocsásson a t. ház, ha ép ezen tételből, melyből a t. képviselő ur kiindul, nemcsak következtetem, de biztosan állítom, hogy a képviselő úrnak nincs oka személyes kérdésben felszólni. (Nagy zaj balról: Be kell várni, mit mond! Jobbról: Nem személyes kérdés, nem szólhat; — Elnök csenget.) Méltóztassanak hát a szabályokat meghallgatni.

(A roppant zaj és izgatottság közepette Bujanovich jegyző a szabályokat nem olvashatván, elnök az ülést feloszlatja d. u. 3 órakor.)

Napi hírek.

— A magyar honvédség egyenruháját, hirszerint, megváltoztatják. József főherceg ugyanis kiszűzölte, hogy a mostani dísztelen ruha a 48-diki honvédség ruhájával cseréltesék fel. Ugy hiszik e változtatáson egy honvéd sem kesereg, az is nemzeti közömbös, hogy az új honvédség hazaszeretet- és harczképességben is hasonló legyen 48 ki elődeihöz.

— Muzeumunk iránt a tolvajok is kezdnek érdeklődni. Tegnapelőtt éjjel betörték, összekutatták, úgy látszik azonban tetszésükre valót nem találtak, mert nem sok kárt tettek; persze juthatnak volna csak be az éremtárba! A semmirokkellők előbb az épen távol levő, mint tudjuk, a vasút Sztánánál emelt töltését megtekinteni ment muzeumúr szobáját kutatták fel, honnan egy pár gyémántot s több ezüst nemült vittek magukkal. Itt kapták meg a muzeum kulcsát is, s innen kerkedtek tudományos szemlére. — A nyomatot erőlyesen foly. A rendőrség egy Kerekes Gligor nevű k. monostori lakost, kit nagyon terhel az érdeklődés gyanúja, már be is fogott. — Kérdésnek marad még az is, hogy hát tulajdonképen senki sem volt azon a nagy telken, hogy ezeknek a zsványoknak mindent összekasmatolni annyi idejük lehetett?

— Elnyelte a Maros Alvinczél azt a lokomotívot, melyet ide hozzánk indítottak. Így mondja a fáma, s hozzá teszi, hogy azért az a már kifogott gép mégis csak ide ér, habár másformán utazik is, mint előbb tervezve volt.

— Egy létesítendő zálog-kölcsön intézet ügyében e hó 2-án Nagy Szobonban gyűlést tartottak, s a miniszteriumot már megjárta, erre vonatkozó statutákat egyhangulag elfogadták.

— Hogy miért járhatatlan az út B. Szolnokmegyében a Szentgyörgy és Radna felé vivő vonalon Kőfarka helységénél, azt a lapok megtámadásai ellenében megfejté B. Szolnokmegye főjegyzője. Ugyanis a kérdéses helyet, mely egy szikla és a Szamos közt van a víz annyira elmosta, hogy járhatóvá tételé végett a közikülában kell utat vágni, mihez természetesen roppant erő és munka kívánatik, miután a bevágásnak 112 öl hosszúságban kell megtörténni. Eddig 13,000 nap-szám használtatott fel, s még kell legalább 37,000, A tisztség a legnagyobb erélyt és buzgalmat fejté ki, de emberföltöltit követelni tőle sem lehet. Időre van szükség.

— A helybeli idegen ajkúak dalárdája múlt vasárnap tartá havi előadását a vigarda nagy termében. A sikertelt hangversenynek számos hallgatója volt.

— Az itt állomásozó ezred zenekara tegnapelőtt este tartá bucsuloadását, mely egyszerűsége az az nap érkezett s másnap reggel tovább utazott vadász-zászlóalj tiszteletére is szolgált.

— Jégről, viharról tudósítanak ismét egy Alsó- és Felsőfejmegyéből, mint Brassó és Szeben vidékéről. Az okozott kár nem nagy ugyan, de mégis csak kár.

— Kolozsvár egyik képviselője, dr. Szabó József, az országgyűlés e hó 2-ki ülésében nyújtotta be a kolozsvári iparosok azon kérvényét, melyben kéri, hogy az ipartörvény tervezésekor megkérdeztessenek.

— A „M. Polgár“ tegnapi magántávtrügyéből megtudtuk, hogy a képviselőház az igazságügyi miniszter törvényjavaslatát, midőn az már az általános vitán tulesett „általános vita alapjául elfogadta.“ Az illet nevezik aztán menydörgős „sajtóhibá“nak. Megjegyzendő, hogy ez nem a pesti lapokból átvett „Legújabb távirati tudósításaiban“ áll.

— A rendőrség közelebről egy, rendőség Edyed Ferencz által szerkesztett, hirdeményt fog közzétenni, mely a városunkban elég gyenge lábón álló cselérendszer szabályozására lesz hivatva. Várjuk.

— A helybeli rom. kath. főgymnasiumban megtartandó vizsgálatok sorozata a következőkben állapítottot meg: Julius 8. 9. és 10-én írásbeli érettségi szigorlat. — 12-én vizsgálat a vallástantól a felsőbb osztályokban, d. u. egyidejűleg a román nyelvtanból is. — 13-án a vallástantól az alsóbb osztályokban. — 14-én a 7-ik, 15-én a 6-ik, 16-án az 5-dik, 17-én a 4-ik, 19-én a 3-ik, 20-án a 2-ik, 21-én az 1-ső osztályban tartatik meg a vizsgálat minden tantárgyból. — 24-én érettségi szigorlat a vallástantól, 26- és 27-én a többi tantárgyból. 18-án d. e. 11 órakor vizsgálat a francia nyelvtanból, ugyanakkor a rajzmutatványok közszemlére ki fognak állítatni. — 31-én ünneplés háláadás, isten-tisztelet után az ifjuság szétbocsáttatik. — Kolozsvárt, július 6-kán 1869. Az igazgatóság.

— A honvédelmi miniszterium körrendeletet küldött a törvényhatóságokhoz, melyben a szabadságoltatási folyamodványok felszerelésére vonatkozólag a budai hadparancsnokságtól nyert értesítés folytán a hatóságok felhivatnak, hogy a szabadságoltatási folyamodványokat, minekelőtte ide fölterjesztésnek, mindenkor előbb az illető katonai hatósággal véleménynyilvánítás végett közöljék; sőt ha valamely családtagnak orvosi megvizsgálata szükségesnek, ezen vizsgálatot polgári és katonai bizottmányi tagok előtt a katonai és polgári orvos által eszközöltessék, melynek eredménye a bizottmány összes tagjai által aláírandó, jegyzőkönyvbe foglalandó, mely is a tárgyiratokhoz csatolandó.

— A honvédelmi miniszterium által Harapot szállítóval 10 évre kötött szerződés a honvédség ruházata iránt a napokban szentesített 6 Felsője által.

— Pestváros július 1-sői közgyűlésében a kutyadóra vonatkozó bizottmányi javaslatot kezdtek tárgyalni, mely az ebeknek megadóztatását s nyaklóval és szájkosárral ellátását indítványozza. Ez ellenében egy ellenfolyamodvány is jelentett be, melynek daczára a luxus-kutyák évi adója 5 forintra, a szükséges kutyáké 1 frtra szabott. Biz ez kissé borsos lesz, kivált azoknak, kik 5-6 luxus-kutyával bírnak. Nem ártana gondolkozni róla nálunk is.

— A badeni főúrdöben időző portugál királyné, hir szerint, magas vendéget vonzana oda, miután tudni akarják, hogy a királyné atyja, Victor Emmanuel olasz király őt ez alkalmából meglátogatni akarja.

— A lengyelek hajdani királyának, Nagy Kázmérnak most fölfedezett csontjait nagy ünneppélyességgel készöltek Krakkóban eltakarítani. A rendező országos bizottság 6 Felsőjét is értesítendi az osztrák miniszterium által, s legmagasb megjelenését fogja kérni.

— Batorság és jutalma. Aminapabudai lóvasút egy kocsisa fogadott, hogy átúszza a Dunát. Meg is tette, daczára a htvős időnek; de mivel tudvalevőleg ruhában nem jó úszni, s így az úszó paradicsomi ruhában érkezett meg Pestre, egy rendőrbiztos elfogta és a kapitányság közkerélségi elleni vétség czime alatt néhány napi fogságra ítélte.

— Zsákban tolvaj. Egy berlini házba közelebb egy fáradt vándor lépett be, s minden mozdulatáról látszott, hogy nem bírja tovább a gyalogolást. A cselédektől éjjeli szállást kért, de ezek, mivel a bázíur otthon nem volt, megtagadták tőle. A vándorlór aztán arra kérte őket, hogy zsákját itt hagyhassa, míg „szállót“ talál valahol; ezek megegyedtek neki; azután letette zsákját egy sarokba s eltávozott. Kevés idő múlva a házi leányokat a zsákhoz hajtotta a kíváncsiság, vajjon mi lehetne benne; de nagy rémüllettel vették észre, hogy a zsák mozog és hogy embernek kell benne lennie. Rögön a cselédekért futottak, s ezek fegyverekkel ellátva siettek a különös zsák felé, s nem sokat okoskodtak, hanem a mozgó zsákba vagy három lövést tettek. E pillanában éktelen kétségbeesett ordítás közben a jól etalált, egy hosszú késsel kivágta bellőlül a zsákot s revolverrel fegyverezetten kipattant belőle. A cselédek azonban nem hagyták cselekedni, hanem még egy pár jól irányzott lövéssel leteríték. Később tünt ki, hogy a zsák különös tartalma egy felelmetes rabló gyilkos volt, a ki a környéket már régen nagy rettegésben tartotta, s a kit most a női áldott kíváncsiság így hurokra vitt.

Fölvívás.

Az 5. cs. és apost. kir. Felsője által 1868. december 5-én szentesített 41. t. czikk 6-dik §-a a mi kir. honvédség 82. zászlóaljának, illetőleg 328. század keretének felállítását elrendelvén, ugyane

törvényczikk 9-dik §-a értelmében a zászlóaljak, illetőleg századok számarányának megfelelőleg, 328. járás-örmesteri állomás rendszeresítettét.

A járás-örmester a m. k. honvédség alapszabályainak 14. s 15-dik §-a értelmében állandó alkalmazásban levén, a zászlóalj parancsnokság és a legénység közti szolgálati közlekedését köteles fenntartani; ebbeli teendői saját századának létszám-szabályozási és nyilvántartási ügyeire terjednek ki.

Ez állomásra a honvédség első alakulásánál más alkalmas egyének is felvételhetnek ugyan, de különösen akármely fegyvernembeli oly alifiztek tarthatnak igényt, kik a közös sochadban 12 évig kifizetés nélkül szolgáltak, s arra az ezen állomáson különösen megkívántató tapasztalt megbízhatóság mellett kellő képességgel is bírnak.

A járás örmeester szolgálatának első 5 évében a szoldot huzók létszámába tartozik, azontul pedig rendes illetékét, mint havi fizetést, nyugalmaztatási jogosultsággal mellet, élvezi.

Járandóságai a következők: naponként 1 forintnyi zsold; továbbá lakás, ruházat, télen fűtőszert illeték, és irodaszert általánynul havonként 3 ft.

Irodaségétül állandó szolgálattételre egy közbonnyéddel rendelkezik.

Mintthogy ezen alkalmazás a szolgálattétel minőségéhez a huzottjárandóság mennyiségéhez és természetéhez képest olyannak tekinthető, mely az illető törvényszabta ellátásban részesíti; ennél fogva felhivatnak mindenekelőtt azon cs. k. kiszolgált altisztek, kik magukat polgári alkalmaztatás elnyerése végett előjegyeztették, hogy a mennyiben a szolgálat ezen új ágához hivatást éreznének, szabályszerűleg felszerelendő folyamodványaik az illető m. k. honvéd kurtletti parancsnokságokhoz (Pest, Buda, Pozsony, Kassa, Kolozsvár és Zágráb) hatósági uton legkésőbb fonyó évi július havának végeig benyújtani, s a mennyire viszonyaik engedik, magokat ott személyesen jelenteni el ne mulasztassák.

A folyamodványban azon időpont, melyben az illető új állását elfoglalni kész, nemkülönben a vidék vagy hely, hová kívánkozik, világosan ki-teendő.

A m. k. honvédelmi miniszterium.

KÜLFÖLD.

A francia lapok főleg ama nyilatkozatot tárgyalják, melyel Rouher a törvényhozótestület ülészakát megnyitá. — „Az új törvényhozási időszak“ — ugymond a „Constitutionnel“ — „jó előjelek közt kezdődik; — mivel azt oly császári szózat előzi meg, mely az országban élénk viszhangra találand. „Egy erős kormány kibékítése őszinte szabadelvű intézményekkel,“ — ez ama program, melynek teljesítésére kéri ki a császár a törvényhozótestület közreműködését. Nem lehet elégszer ismételni, hogy az, mi más időkben a forradalom művét könnyítvé tevő, a liberalis és a tekintélyi elv közti súlyegyen biánya volt. Két szélső párt küzdött fölvaltva a hatalom fölött; az egyik a szabadság, s a másik a tekintély megsemmisítése végett. Ezen két elvet egymással összhangzásba hozni, annyit jelent, mint oly tartós helyzetet állítani elő, mely az ország összes értelmiségi törekvéseinek megfelel. Ezek ugyanazon eszmék, melyeket mi soha sem szűnendünk meg védelmezni. Azon arányban, a mint az általános szavazatjog a nép politikai nevelését előmozdítja, azt alkalmazásába is teszi arra, hogy a közügyek kezelésében részt vegyen. Az ország 18 év óta előrehaladt. A fölvilágosult közvélemény nyel egyetérte, mi mindazt támogatandjuk, mi az őszintén szabadelvű intézményeket megalapíthatja; de ugyanazon erélylyel fogunk a rendtelenség s forradalmi szellem ellen küzdeni.“

Az ellenzéki lapok noha hidegebben, de mégis elismerőleg nyilatkoznak Rouher beszédéről. A „Journ. des Débats“ ezt mondja:

„Az üzenet nem csalta meg tökéletesen a közönség várakozását. A kormány épen nem ismeri félre a legutóbbi választások jelentőségét; s hajlandónak látszik megfelelni a választótestület világosan kifejezett óhajításainak. Csupán azt kívánja, hogy a szükséges érettséggel méltányolhassa a választótestület ítéletét. E szerint a jelen ülészak alatt semmiféle törvényjavaslat sem fog a kamra elé terjesztetni; azonban remélhető, hogy a kormány a jövő ülészak kezdetén ki fog lépni tartózkodásából. Talán a kormány minden kár nélkül tovább is mehetett volna, mivel a választások jelentése elég világos. Csupán a hivatalos jelöltek ígéreteiből is látható, hogy a nemzet összhangulag a szabadság, takarékoság, s béke politikáját kívánja. Azonban ha az üzenet, ezen szempontból tekintve, nem eléggé határozott is, — de legalább épen nem igazol bizonyos aggodalmakat. Habár a kormány érzi is annak szükségét, hogy a választótestület óhajításainak kielégítése előtt összeszedje magát, de azokat épen nem ismeri félre; s nem fog makacsul ahhoz ragaszkodni, a mit az ünneplésesen megkérdezett ország épen nem akar. Ez ama benyomás, melyet ezen üzenet felolvasása hagyott bennünk; mely után az állam-miniszter az ülészakot megnyitottnak nyilvánítá.“

Párisban ismét harcias hírek szárnyalnak: Niel tábornagy, mint mondják, a napokban

Legújabb.

Páris, jul. 5. Olivier, Buffet és Segrisnek a miniszteriumba lépése legközelebb várható.

Brüsszel, jul. 5. A már befejezett francia-belga egyezmény, felretéve az engedményezési szerződéseket, a kiaknázási és tulajdon jogot a jelen társulatoknak itéli oda.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

A közönség köréből. *)

Nyilvános elismerés.

Kedves köteleességemnek tartom a Victoria biztosító társaságnak ezenel közönséget mondani azon gyors és méltányos eljárásáért, melyet a S. Szt.-Györgyön folyó év május 30 án történt tűzvész alkalmávali történt károk felvételével eszközölt.

Az e rovatban megjelenő cikkekért csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget a szerk.

zette, mely gyors és minden kívánságot felülmúló eljárást, nem mulasztatom el a közönség érdekében is nyilvánosan közölni; annyival inkább megérdemli az elismerést, minthogy ugyanezen tűzkár alkalmával történt károk, melyek a „Phoenix” és „Magyar általános társulatoknál” voltak biztosítva, még nincsenek kifizetve. S. Szt. György, 1869. június 25-én.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Julius 6-kán: 5% Metaliques 100 frt 62.80. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 71.—. Kamat 62.80. 1860. Kölcsön 105.10. Bankrészvény 745. Hitelintézeti részvény 200 frt 178.10. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2, kr 124.75. Ezüst 120.35. Cs. királyi arany 5.92 1/2.

körlevelet bocsátott ki, melyben a tisztek oly egyenruhák lehetőleg gyors megszerzésére szólítottak fel, melyek semmiben sem különböznek a közvitézek öltözetétől, nehogy czéltáblául szolgáljanak az ellenséges lövéseknek.

Sz. 13922. 1869. (321) (1-3)

Pályázat.

A kolozsvári m. kir. adó- és vámbivatalnál két 300 frt évi fizetéssel, ugy szintén a m. láposi kir. adóhivatalnál 250 frt, vagy esetleg 200 frt évi fizetéssel és a szükséges rubázati illetményrel megüritült hivatalozgói állomások betöltendők levén, pályázat nyitattik.

Folyamodók szabályszerűleg felszerelt kérelmeiket, melyek a hazai nyelvekben és különösen a hivatalos magyar nyelvben, szóban és írásban jártasság, eddigi foglalkozás és erkölcsi minőség, okmányilag kimutatandók, ezen igazgatóságunk közvetlen, vagy hivataluk útján, ezen pályázat előszöri kihirdetése után három hetek alatt benyújtandók.

A m. kir. pénzügyigazgatóságtól Kolozsvárt, 1869 június 28 án.

Ad. 851. 1869. (318) (2-3)

Hirdetmény.

Sajómagyarországi körképében a 9 hó alatt kizárólagosan, a kurta korcsma ideje alatt közösen gyakorolható arányosított korcsmajog gyakorlat folyó 1869 év október 2-án kezdődő 3 évre a helyszínén 1869 augusztus 16-kán nyilvános árverés útján szabad kézből haszonbérbe fog adatni.

A haszonbéri feltételek a Dobokamegyei tisztség, vagy Kerlés járási szolgabírói irodában bár mikor megtekinthetők.

Ns. Dobokamegye tisztségének Szamosújvárt, 1869 június 28-án, tartott üléséből. RETTEGI SAMU, főbíró.

1869 évi 258 akad. számhoz (315) (2-3)

Hirdetmény

a selmeczi m. k. bányá- és erdő akadémiáról.

Azoknak, kik kiképzettésként végezték az akadémiát látogatói szándékoznak, a következők adatainak tudtul:

A bányá akadémián az oktatás négy évi időtartamot vesz igénybe, még pedig első 2 évet az előkészítő folyam, 2 utolsóját a szakfolyam. Végzett jogászok, ha kincstári bányabiztosági szolgálatba lépni szándékoznak, három év alatt végzetik bányakadémiái tanulmányait, miután a bivatásukra nézve kevesebb érdekel bíró tudományok hallgatásától felmentvék.

Az erdő akadémián való oktatás csak három évfolyamot foglal magában, melyeknek elsője az előkészítő folyamot, két utolsója a szakfolyamot képezik.

Az előadások magyar nyelven tartatnak a bányászati szakfolyam kivételével, a hol az 1869/70 tanévben mindkét, 1870/71-ben annak második évfolyamában az előadás még német.

Az 1869/70-ik évi folyam f. é. Október elsején veszi kezdetét és 1870-ik évi július hó utolsóján végződik.

A bányá és erdőakadémiái hallgatók vagy rendesek vagy rendkívüliek vagy vendégek.

A rendes hallgatók minden tantárgyat kötelesek halgatni a megszabott tanterv szerint, (esetleg a végzett jogászokat kivéve) holott a rendkívüliek a tantárgyakat és azoknak rendjét némi megszorítások mellett szabadon választhatják.

Az előkészítő folyamba belépni szándékozó mindkét rendű hallgatóktól megkívánatik, hogy magukat vagy érettségi bizonyítvánnyal vagy egy felső reáltaudoda mind a 3 osztálynak kielégítő bizonyítványaival igazolják.

Rendkívüli hallgatóknak azonban felvétethetik az előkészítő folyamba bár ki is, ha elégséges előképzettségét — az az olyant, a melyca felsőgymnasiumon vagy felső-reáltaudon nyerhetni — felvételi vizsga által, melyért 20 frnyi díj fizetendő, bebizonyította; sőt felvétethetik közvetlenül a szakfolyamba is akkor, ha magát az előkészítő folyam tantárgyaiból való felvételi vizsgának jó sikerrel alávetette, vagy pedig elegendő előképzettségét megegyetemi bizonyítványokkal kimutatta.

Allamsgazdálata csak végzett rendes hallgatók szoktak felvétetni.

A vendég hallgatók sem előképzettségük kimutatására, sem bizonyos tantárgyak hallgatására, sem valamely tanterv betartására, sem vizsgák letételére nem kötelezethetnek, de szabadságukban áll, szüntegy mint bárki másnak, a ki magának az illető tudományt bár mi uton és módon megszerezte, akármely tantárgyból 20 frnyi vizsgadíj mellett vizsgát adni. — Vendég hallgatóul az akadémiái igazgatóság-nál való előleges jelentés után csak önállásu egyének vagy oly fiatal emberek vétethetnek fel, kik arra szűllők vagy gyámjuk hiteles meghatalmazását képesek előmutatni.

A tanítás az akadémián minden rendű hallgatók számára ingyen történik, de szükséges hogy az akadémiába rendes hallgatókúl belépni kívánók fölvételi folyamodványukhoz szűllők vagy gyámjuk hiteles nyilatkozatát csatolják, mely szerint a gyakorlati kirándulások költségeinek fedeztetését is (évenként mintegy 50 ft) igazolják.

A fölvételi vizsga mellett belépő rendkívüli hallgatóknak és vendégeknek legalább 18 éveseknek kell lenniük.

A fölvétel a selmeczi bányá és erdőakadémia igazgatóságához benyújtandó, a szükséges bizonyítványokkal és mellékletekkel ellátott írásbeli folyamodvány követ-skeztében történik, mely folyamodványok legfeljebb október 6-ig nyújtandók be, későbbben érkezők tekintetbe nem vétethetvén.

Minden hallgató tartozik felvételekor egyszer s mindenkorra — ha tanulmányait félbe nem szakasztja — 5 o. é. forintnyi beiktatási illetéket befizetni.

Ösztöndíjak: A bányakadémia számára 30 bányászati és 6 bányaszámvevősegi, és az erdészeti akadémia számára 12 erdészeti ösztöndíj évenkénti 210 forinttal van rendszerezve, melyek azon rendes növendékeknek adományoztatnak, kik vagyontalan-ságuk mellett kitűnő tanulmányi előmenetelt, kitartó szorgalmat és helyes magavi-seletet tanúsítanak.

Van azonkivül a végzett jogászok számára 2 bányabiztosági évenkénti 300 frtos és erdélyi ifjak számára 6 erdészeti erdélyi országos ugyancsak 300 forintos ösztöndíj.

NEM HIVATALOS.

(50) (6-6)

Alapított 1820-ban,

Ausztriában, Poroszországban, Frankhoában, Angliában, Orosz- és Törökországban érmeikkel és rendjelekkel kitüntetett

Weiss János és fia

cs. kir. első országosan szab. szerszámgyára

Bécsben ajánlja gyártmányait

szerszámokban famunkások számára

nevezetesen:

asztalosok, gépgyárak, vasúti műhelyek, hangszerészek, ácsok, kerekések, pintérek, gyufagyárak, doboz készítőik számára,

továbbá:

szerszámait és berendezési cikkeiket könyvkötők és üvegesek számára, Műkedvelőknek való szerszám-szekerényeit.

213 6-6

JELENTÉS.

Tisztelettel jelentem a n. érd. t. cz. közönségnek, hogy

Csapó Sándor

urnak a főtéren a báró Radákház alatt létezett

fiók-nürnbergi-, dísz- és porcelán kereskedését

átvettem, s azt ezentul saját czégem alatt, mint önálló kereskedést folytatandom Ezen kereskedés berendezését egyuttal annyira tökéletesitettem, miszerint a szakmamba vágó cikkekkel minden kívánalomnak megfelelni képes vagyok.

Különösen ajánlom gazdag kalap-, férfi-, nő és gyermek cipő raktáramat, china-ezüst, alpacca, pakfong és réz czikkeit, pipere-asztali kellékeimet, illatszereimet, illatos mosdó-szappanaimat, finom kaucuk és bivalszarú fésűimet, ruha-, haj- és fogkeféimet,

nagy porcellán és díszáru raktáramat, nagy választéku legyező és tajték szipkáimat,

bőr és vízmentes vászton (water proof) úti bőröndeimet, bőr, csinvat és szőnyegkelme, úti és kézi táskáimat, nagy választéku gyermekjátékaimat, utazó, lovagló, vadász és halász eszközeimet, finom séta pálozáimat, ablak függőnyeimet fából.

(Roleaux.) Minden időben kapható nálam valódi pozsonyi kétszer-sült és thea kenyér.

Az árak a legutányosabbra szabvák, s vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítik.

Midőn ezenel szerencsém van magamat a t. cz. n. érd. közönségnek tisztelettel ajánlani, ezt azon biztosítással teszem, hogy a remélt pártfogást mindenkor jutányossággal, gyors és pontos szolgálattal meghálálni ügyekszendem.

Kolozsvárt, ápril hó 1869.

GUGGENBERGER PÁL.

Felhívás

jégkárok elleni biztosításra.

A „Victoria” biztosító-társaság

alólrított vezérügynöksége tisztelettel hívja fel a t. közönséget a folyó idényben jégkár elleni biztosításait

nála tenni meg. Biztosíthatók jég ellen mindennemli mezei termények, mint takarmányfüvek, törökbuza, kalászos-gabonák, kereskedelmi növények, dohány, szőlő, komló stb.

A tavaly is részünkbe jutott tömeges pártolásból kiindulva, biztosítóinknak más társaságok felett rendkívüli előnyeket nyújtunk, a mennyiben mindjárt a biztosítás fölvételekor a különben is olcsóbbra szabott rendes díjnak

10 száztóliát

elengedjük, nem tevéen függővé ezen kedvezményt ezen bizonytalan esetlegtől, valjon a biztosított tárgyakat el fogja-e verni a jég vagy sem, s azonfelül biztosítasokat váltóra is fogadunk el.

A „VICTORIA” mint országszerte tudva van, kárait a bejelentés után azonnal, teljesen és igazságosan rendezi és fizeti.

Közelebbi felvilágosítással, nyomtatványokkal stb. a vidék minden főbb pontjain felállított ügynökségek szolgálnak, hova fordulni sziveskedjék.

A „VICTORIA” biztosító társaság vezérügynöksége Kolozsvárt.

Stein János könyvkereskedésében kapható:

Vollständiger Universal-Handatlas,

der Neueren Erdbeschreibung, über alle Theile der Erde, in 114 Blättern, von dr. K. SOHR u. F. HANDTKE.

Fünfte vermehrte u. verbesserte Auflage durch Br. HEINRICH BERGHAUS.

Erős bórsarok kötésben, leszállított ára: 10 frt.

Törvénykezési munkák.

Függelék,

a polgári törvénykezési rendtartáshoz.

A polgári törvénykezési rendtartás életbeléptetése, és az erre szükséges átmeneti intézkedések; a váltóvégrehajtások, a hitbizományok és a bírói ügyvitel tárgyában kiadott rendeletek. Ára 80 kr.

Magyarországi Rendeletek Tára.

Harmadik évfolyam 1869, 1, 2, 3-ik füzet. Ára 1 frt 10 kr.

1865/8-ki TÖRVÉNY-CZIKKEK

8-ad kiadás, csinos vászton kötésben 2 frt 80 kr.

Zsebkidás vászton kötésben 2 frt 80 kr.

„ „ „ füzeve 2 „ — „

Magyarországi Törvények és Rendeletek tára.

2-dik folyam 1868. 2 kötet 5 frt 60 kr.

Gőzben főtt gyümölcsök- és bárminek víz és légelleni lekötésére

a drága lantorna helyett a legbiztosabb, czélszerűbb, tisztább és sokkal olcsóbb

penész hárító pergamen papír

jött használatba:

kapható kisebb s nagyobb iverben 5 krtól 10 krig.

(322) (1-6)

Eladó díofa-törzs.

Gr. Wass Ádámnének Császári-jóságán levő díofás erdejében 120 szál gyökerestől kiásott, nagyrészen száz évesnél idősebb barna színű díofa-törzs van eladó, melyek fatartalma ágain kívül körülbelül 3500 köbláb. Értekezhetni iránta a tulajdonosnéval, utolsó posta Czege.

Raktár minden nagyobb gyógyszerárban

Liebig-Liebe tápszere „feloldható” alakban:

Liebe J. Pál gyógyszerész és vegyész úr készítménye Drezsdában.

Pótszer az anyatej helyett, tápszere vérszegények, lábbadók, gyomorbetegek, sorvadók sat. számára 2/3 font tartalmú palackokban 80 kr. Kolozsvárt Engel József gyógyszerárban.

253 3-7

312 3-3

Eladó erdő.

Belső-Szolnokvármegye Csepán községe határában Beszterce városától 1 1/2 Naszdó mezővárosától 1/2 mértföld távolságra csinált út mellett a csepáni birtokosság nemes tulajdonát képező 20 ezer szál hordó donga, ugy szintén vasút építési szükségletre alkalmas cserefa eladó. Értekezhetni iránta Csepánban helyt a birtokosság megbizottjával, akár postai úton bérmentve.

Utolsóposta Bethlen, 17. június 1869.

A csepáni birtokosság felhatalmazottja.

277 Raktarak állítatnak 6-12

Az ember legnagyobb ellensége a poloska!

Alólrított gyári czég, évek során gyártmá nyairól ismeretes levén, ajánlja a t. cz. közönségnek, szálloda-tulajdonosoknak, intézeteknek, növeldeknek, laktanyáknak, köröndéknak, folyam-és tengeri hajózási vállalatoknak felülmúlhatlan poloskapusztító növény-esenciáját.

Bihari S. és társa

méregtelen, büstelen, 500% -kal olcsóbb, mint más tincturák. Oleoságának köszönhetjük, hogy az orosz gőzhajótársulat Odessában, a Lloyd-társaság Triestben, a cs. kir. hajógyár Polában és több cs. kir. hadüintézetek stb. vásárlónk.

Árak: 1 üveg 1/3 meszely tartalommal 26 kr., 1/2 meszely 30 kr., 2/3 kupa 60 kr., 1 kupa 1 frt., 1 kupa 2 frt. egy veder, 40 kupás, 56 frt. 1/2 kupánál kevesebbet nem küldünk.

Pénzek és levelek egyedül a főraktárhoz Bécsben intézendők, Weihburggasse, im Gebäude der Gartenbau-Gesellschaft „zur rothen Falne.”

Legújabb! Fém-rovarpusztító légnövény-gép a rovarporknak a hasadékokba s általában lyukakba könnyen befutásására), mely meglegelőbb működik. 1 drb valódi persa rovarporktólve csak 40 kr, 1 pakét utántöltésre csak csak 10 kr, fontszáma 1 frt. 70 kr.

Kapható: Kolozsvárt CSIKY IMRE kereskedésében.

[Elárúitók engedményt kapnak.]

278 6-6

Jó és olcsó porcellán.

Porcellán asztali-edény, 6 személyre, 40 drb. rendes alak és festés 8 1/2, 10, 11 frt. dno. 6 személyre, díratos alak, 12, 13, 14 frt. dno. Rozcsés, 6 személyre, 16, 18, 20, 40 frt.

Pakolás 1 frt 20. 1 frt 60. Asztali teríték 12 személyre, 81 drb. 20, 30, 40 — 100 frt.

Thea- vagy kávé-teríték 3 1/2, 4, 5, 6, 10, 30 ft. Csinos ajándék-tárgyak, 20, 40, 80 krtól 10 frtig. Jeles porcellán-tapasz, 1 üveg ára 25 kr. Pakolás 10 kr.

Kitűnő tisztító por 1 pakét 10 kr. Pakolás 10 kr. POY S-nél Bécsben, Stadt Naglergasse Nro. 9.

Megrendelések utánvétel mellett.

Tartós segély nemi gyengeség ellen!

A 30 kiadásban megjelent, mindenkinek hasznos könyv: 198 11-12

A személyes védelem Laurentiustól.

(ügynevezett bátoriságt) Orvosi tanácsadó eredeti kiadás, ruinden

gyengeségi állapotban. Egy kötet 232 oldalon 60 bonczani képpel. Borítékban lepecsételve. Ára 1 tallér 10 ezüst garas — 2 frt 40 kr. minden könyvkereskedés által, Pesten Hartleben és társánál, kapható.

30 kiadás. E magas szám minden dícséret feleslegessé tesz. Az eredeti kiadás minden példányá Laurentiustól a mellékelt pecséttel kell hogy ellátva legyen, mire figyelendő!

